

Зупинка кровотечі: це повинен знати кожний

Згідно літературних даних, неконтрольована кровотеча від травми – причина смерті номер один серед факторів ризику, які можна усунути! Американська Колегія (Коледж) хірургів заснувала рекомендації, які повинен знати кожний, щоб зупинити кровотечу.

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ДОПОМОГИ ПРИ ТРАВМІ

- Забезпечте власну безпеку
- Азбука кровотечі
- А – Alert – телефонуйте за номером 1-0-3
- В – Bleeding – знайти пошкодження, що кровоточить
- С – Compress – натиснути, щоб зупинити кровотечу шляхом:
  1. Накривають рану чистою тканиною і тиснуть безпосередньо на рану двома руками, АБО
  2. Використання джгута, АБО
  3. Тампонада рани марлею або чистим тканиною, а потім притискання двома руками.

Розглянемо кожен із цих пунктів докладніше.

1. ЗАБЕЗПЕЧТЕ ВЛАСНУ БЕЗПЕКУ

Перш ніж запропонувати будь-яку допомогу, ви повинні переконатися у власній безпеці!

- Якщо ви травмуєтесь, то не зможете надати допомогу потерпілому
- Надайте допомогу пораненій особі, якщо місце події безпечне для цього
- Якщо в будь-який момент вашій безпеці щось загрожує, спробуйте покинути небезпечне місце (разом з потерпілим, якщо можливо) і знайти безпечне
- Захистіть себе від інфекцій, що передаються через кров шляхом вдягання рукавичок, якщо є в наявності

2. ОТРИМАТИ ДОПОМОГУ

- Зателефонуйте за номером 1-0-3 самостійно, АБО
- Скажіть комусь зателефонувати. Це сповістить швидку медичну допомогу

3. ВИЗНАЧИТИ ДЖЕРЕЛО КРОВОТЕЧІ.

- Розірвіть або зніміть одягу, яка поверх рани, щоб ви могли чітко бачити поранену область. Видаляючи одяг, ви зможете побачити травми, що можуть бути приховані.

- Знайдіть і визначте кровотечу, що становить **загрозу для життя**, до яких відносяться наступні ситуації: кров бризкає з рани; кровотеча, що продовжується (кров не зупиняється); кров з рани стікає на землю; одяг просочений кров'ю; бинт просочений кров'ю; втрата (ампутація) частини або всієї руки/ноги; кровотеча у потерпілого з порушеною свідомістю.

4. ТИСК (КОМПРЕСІЯ).

- **Якщо у вас немає аптечки** для надання першої допомоги при травмах:

- Застосування прямого тиску на поранену область обома руками (див. рис. 1). Беріть будь-які чисті тканини (наприклад, сорочку) і накрийте рану. Якщо рана є великою і глибокою, спробуйте «набити» (затампонувати) тканину у дно рани. Застосовуйте безперервний тиск обома руками зверху рани. Тисніть максимально сильно. Утримуйте тиск до зупинки кровотечі. Продовжуйте тиск до прибуття медиків.

- **Якщо у вас є аптечка** для надання першої допомоги при травмі:

- При небезпечній для життя кровотечі з руки або ноги та **наявності джгута**: накладіть джгут (див. рис. 2). Накрутіть джгут навколо руки або ноги на 5-8 см вище місця кровотечі (НЕ встановлюйте джгут на суглоб: при необхідності - вище суглоба). Сучасні джгути можна накладати безпосередньо на шкіру, а гумовий джгут Есмарха – тільки через тканину. Витягніть (протягніть) вільний кінець і зафіксуйте його максимально щільно. Крутіть вороток до зупинки кровотечі, зафіксуйте вороток у спеціальній скобі. Вкажіть час накладення джгута. Зауважимо: джгут спричинить біль, але це необхідно, щоб зупинити кровотечу, яка загрожує життю. Відносно безпечний час знаходження джгута – до 2 годин, заборонено періодично послаблювати його у цей час! Рішення про час (до 2 годин з моменту накладення, у проміжок 2-4 години чи після 6 годин), коли робити конверсію джгута (відміну застосування) приймає медичний працівник чи фахівець з відповідною підготовкою

- При небезпечній для життя кровотечі з руки або ноги та у разі, коли **джгут НЕ доступний АБО у разі кровотечі з шиї, плеча або пахової області:**

Затампонувати рану гемостатичною марлею, звичайною марлею або чистою тканиною, а потім притиснути руками. Спочатку треба зняти/розірвати одяг над пораненою областю, витерти кров, провести тампонаду рани, тиснути так сильно, як Ви можете. Продовжуйте притискання до прибуття медичних працівників.

Доктор філософії, асистент кафедри дитячих хвороб ЗДМУ, дитячий анестезіолог 1-ї категорії Городкова Юлія Вячеславівна

Рис. 1. Тиск на рану, що кровоточить [Peter T. Pons, Lenworth Jacobs. What Everyone Should Know to Stop Bleeding After an Injury. American College of Surgeons, 2017. P. 10]

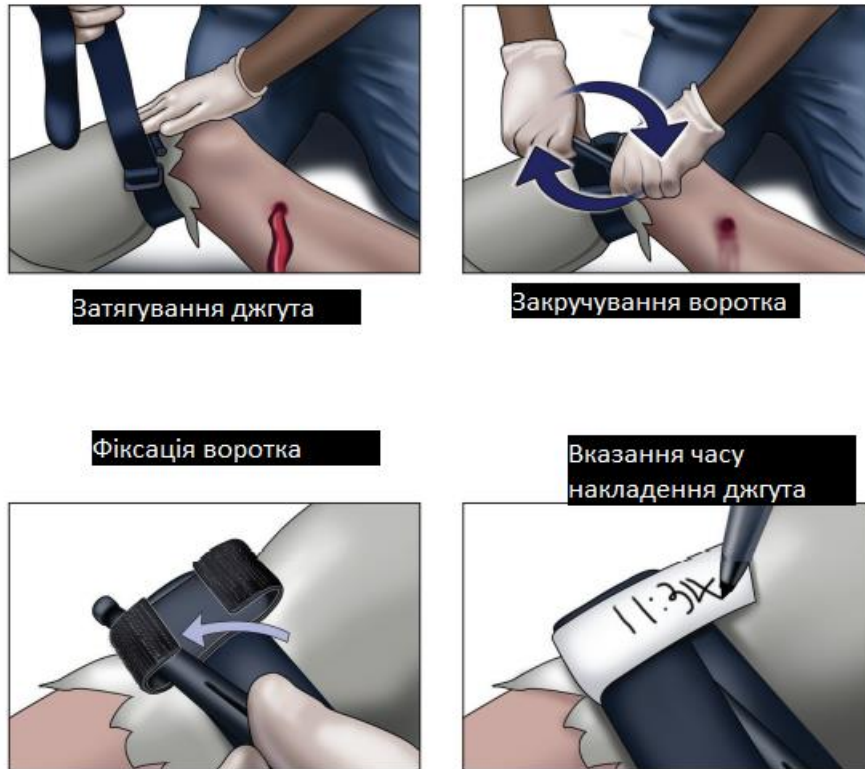

Рис. 2. Етапи встановлення джгута [Peter T. Pons, Lenworth Jacobs. What Everyone Should Know to Stop Bleeding After an Injury. American College of Surgeons, 2017. P. 11]